

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 71

Fylke: Vest - Agder

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Oddernes

Emne: Gifteferdig ungdom

Bygdelag: Flekkvøy

Oppskr. av: K. Thomassen

Gard:

(adresse): Flekkvøy

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

1. Det var regel å gifte seg på åya, og en regnet det for et minus å måtte søke annetsteds her for å finne gifte. I et skiftebrev fremgår det at enkelte giftet seg med utenbygds boende, men det viser seg at det var familieforhold i de tilfeller jeg kjenner til. Folk fra fastlandet hadde slått seg ned på åya, og så giftet barna seg med slektninger fra foreldrenes hjembygd. Ellers var det et ordtak at "Våre gutter skal ha våre jenter," men det gjelder for nok så mange åyer, så vidt jeg veit.
3. De sosiale forhold var nok så like. Det var små gårdsbruk, fiskeri, losing og sjøfart, men likevel var det som litt forskjell tilsvart, og det kom mere fram i eldre tid enn nå. I et bryllup så en i salen (han var riktig nok noe animert): "Du store Kilebrekk som datt ned i det fattige Høleberget!"
(x To grender på Flekkvøy)

- 2
5. Foreldrene avgjorde ikke giftemålet, men de blandet seg gjerne i det og øvde til dels press på barna. En kjennetegn til tilfeller da forlovelsen blei oppløst av hensyn til foreldrene.
 6. Planer på langt rikt forekom ikke.
 7. Ikke eksempler på avtalte ekteskap.
 8. Kjennetegn ikke slike uttrykk.
 10. Det blei nok så vanlig å gifte seg innen familien. Nærmere enn til påskembarri gikk en ikke, men det var mange av den slags, og det er ikke så sjelden enda. Forholdet er slik at det har vært sagt om at det reink arvenesig kan hatt uheldige følger mens andre hevder at det er de iungifude familier som er de sterkeste da de er mere akklimatisert. Noe som gjorde at familieforholdene kunne bli rett på innviklede, var at de i eldre tid oftere giftet seg om igjen enn nå. Ett menn var gift tre ganger var ingen sjeldenhet.
 12. Skjult kjennetegn er ikke til at barn satte seg opp mot foreldrene, og heller ikke inngrep fra utenforstående.
 19. 20. 21. 22. Ikke kjennetegn til noe slikt.
 23. Ungdommen var ikke sammen om dagen, var mer på avstand.
 11. Nattefriing.
Den slags har ikke forekommet her på åya

III Andre måter -

3

II

58. I eldre tid rodde en til kirken, og når kirkelykket var kommet til land, var de inne i et losjihus og byttet klær før de gikk til kirken. Dette knyttet jo ungdommen sammen. De hadde også mat med i ei time, så det blei jo som et fellesmåltid i losjihuset. Hva som kunne foregå på kirkelykken kjemmer jeg ikke til.

B. Gjestebud.

Det var gjestebud ved de store høytider. Ungdommen kunne være fritt sammen, men som regel var ikke ungdommen med i slike selskaper, bare barna.

69. Hvis bryllupet varte mer enn en dag, kunne de unge gå hjem, avstanden er ikke større.

70. Skabbedans har ikke forekommet her.

74. Den form for dugnad som har vært vanlig her, var "spafolk". Når åkrerne skulle spås om vater, bad en sammen ungdommen. Etter middagen skulle det være en pause, og de var ungdommen i løa. Til å begynne med var det gjerne litt moro med kasting av høy på hverandre og forstjellig annet, men så blei det som vanlig at gutter og jenter parret seg rundt omkring i løa.

76. Markeder og høst ikke kjent her.

D. Samkomer -

80. Ikke jentegjestebud.

90. Pallorsk turer har vært alminnelig og er det enda, bare at krabbene nå er så små muss de i min barndom var fullstare på rua.

91:93 Til visse tider har gutter og jenter
vart sammen og slått ball på
søndags ettermiddager

100. / Dans var det meget av. Det foregikk
alltid ute på visse faste plasser.
Det var vanlig om lørdags- og
søndagskveldene året rundt.

Men ungdommen gikk også på religi-
øse møter. Søndagskveldene kunne
galleriene på bedehusene være fylt
med ungdom, men når på møtet
var slutt, gikk de på danseplassen.
Etter de store vekstene etter århundre-
skiftet blei det slutt med dansen
på nå forekommer den ikke.

Etter dette ønsket pleide ung-
dommen etter møtene å spaserer fram
og tilbake på veiene og så "sto gutterne
av." Denne form for parring varte vel
omleg en menneskealder

IV. Juletid. Utjent her.